

Pozmeňujúci návrh

**poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Zdenky Mačicovej, Dagmar
Kraplovej a Michala Stušku
k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z.
o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú
niektoré zákony
(tlač 137)**

1. V čl. I sa za bod 2 vkladajú nové body 3 až 10, ktoré znejú:
 - „3. V § 60 ods. 10 sa na konci pripája táto veta: „Mesiac dôchodkového poistenia je 30 dní dôchodkového poistenia.“.
 4. V § 67 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. b) sa slová „najmenej 40 odpracovaných rokov“ nahrádzajú slovami „potrebné odpracované obdobie“.
 5. V § 67 ods. 9 sa slová „rokom rok“ nahrádzajú slovami „obdobím obdobie“.
 6. § 67 sa dopĺňa odsekom 10, ktorý znie:
„(10) Potrebné odpracované obdobie pre príslušný ročník sa určí ako rozdiel všeobecného dôchodkového veku pre príslušný ročník a čísla 23; ak všeobecný dôchodkový vek pre príslušný ročník nie je známy, za všeobecný dôchodkový vek pre príslušný ročník sa na účely určenia potrebného odpracovaného obdobia považuje posledný určený všeobecný dôchodkový vek zvýšený o dva mesiace za každý kalendárny rok rozdielu roku narodenia poistenca a príslušného ročníka, pre ktorý bol určený posledný všeobecný dôchodkový vek.“.
 7. V § 68 odsek 1 znie:
„(1) Suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5 % za každých začatých 30 dní odo dňa vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku; ak dôchodkový vek poistenca nie je známy, za dôchodkový vek tohto poistenca sa na účely určenia sumy predčasného starobného dôchodku považuje posledný určený všeobecný dôchodkový vek znížený za výchovu detí a zvýšený o dva mesiace za každý kalendárny rok rozdielu roku narodenia tohto poistenca a príslušného ročníka, pre ktorý bol určený posledný všeobecný dôchodkový vek. Na účely prvej vety platí § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta rovnako.“.
 8. V § 68 sa vypúšťa odsek 4.
- Doterajšie odseky 5 až 8 sa označujú ako odseky 4 až 7.
9. V § 68 ods. 4 a 7 sa slová „odsekov 2 až 4“ nahrádzajú slovami „odsekov 2 a 3“.
10. V § 69a ods. 2 druhej vete, § 75 ods. 3 prvej vete a § 77 ods. 3 prvej vete sa slová „ods. 2 až 4“ nahrádzajú slovami „ods. 2 a 3“ a vypúšťajú sa slová „pred dňom, ku ktorému získal 40 odpracovaných rokov, a o 0,3 % za každých začatých 30 dní odo dňa, ku ktorému získal 40 odpracovaných rokov,“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Tieto body nadobúdajú účinnosť 15. mája 2024, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

[§ 60 ods. 10, § 67 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. b), ods. 9 a 10]

Navrhuje sa 40 odpracovaných rokov ako podmienku nároku na predčasný starobný dôchodok naviazať na zmenu strednej dĺžky života, a to rovnakým spôsobom ako v prípade všeobecného dôchodkového veku. Počet odpracovaných rokov potrebný na splnenie podmienky na nárok na predčasný starobný dôchodok (aktuálne 40 odpracovaných rokov) sa bude postupne zvyšovať, a to tempom rastu dôchodkového veku, ktoré pre ročníky narodenia 1966 a skoršie určuje príloha č. 3a k zákonu o sociálnom poistení.

Pre ročníky narodenia 1967 a neskoršie sa potrebný počet odpracovaných rokov bude meniť v závislosti od strednej dĺžky života, teda rovnako ako všeobecný dôchodkový vek, ktorý sa od roku 2025 bude určovať podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 3c k zákonu o sociálnom poistení.

Touto zmenou sa zavedie zásada, že osoby narodené v rovnakom roku budú musieť na splnenie podmienky nároku na predčasný starobný dôchodok získať rovnaký počet odpracovaných rokov. V tejto súvislosti sa 40 odpracovaných rokov, ako podmienka nároku na predčasný starobný dôchodok, nahrádza potrebným odpracovaným obdobím, ktoré sa pre príslušný ročník určí ako rozdiel všeobecného dôchodkového veku pre príslušný ročník a čísla 23. Napríklad v prípade ročníka 1961, ktorého všeobecný dôchodkový vek je 63 rokov a 2 mesiace, bude na splnenie podmienky na predčasný starobný dôchodok potrebné získať odpracované obdobie v trvaní 40 rokov a 2 mesiace. Naviazaním potrebného odpracovaného obdobia na rast strednej dĺžky života sa súčasne zabezpečí, aby sa pre ročníky 1960 a neskoršie nezvyšoval rozdiel medzi najskorším možným odchodom do predčasného starobného dôchodku a dovŕšením dôchodkového veku, teda, aby sa nepredlžovalo obdobie poberania dôchodku pred dovŕšením dôchodkového veku. Číslo 23 bolo zvolené z dôvodu, že ide o rozdiel medzi všeobecným dôchodkovým vekom (63 rokov) poistencov, ktorí odchádzali do dôchodku v roku 2023 (ročník 1960) a 40 odpracovanými rokmi, ako súčasťou podmienkou nároku na predčasný starobný dôchodok.

Ak všeobecný dôchodkový vek pre príslušný ročník nie je v čase posudzovania splnenia podmienky získania potrebného odpracovaného obdobia známy, za všeobecný dôchodkový vek pre príslušný ročník sa na účely určenia potrebného odpracovaného obdobia považuje „domnělý“ dôchodkový vek stanovený ako posledný určený všeobecný dôchodkový vek zvýšený o dva mesiace za každý kalendárny rok rozdielu roku narodenia tohto poistenca a príslušného ročníka, pre ktorý bol určený posledný všeobecný dôchodkový vek.

Súčasne sa definuje, čo sa považuje za odpracované obdobie a v nadväznosti na to, aby nedochádzalo problémom v aplikačnej praxi,

sa ustanovuje, že mesiac dôchodkového poistenia je 30 dní dôchodkového poistenia.

[§ 68 ods. 1]

Navrhuje sa zjednotiť spôsob určovania sumy predčasného starobného dôchodku pre všetkých poistencov bez ohľadu na to, či im do dovŕšenia dôchodkového veku chýbajú najviac dva roky, alebo či získali potrebný počet odpracovaných rokov, a to takým spôsobom, že suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5 % za každých začatých 30 dní odo dňa vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku. Obidve percentá zníženia, či už o 0,3 % alebo o 0,5 %, možno z matematického hľadiska za určitých predpokladov považovať za aktuárne neutrálne. Nakoľko po schválení legislatívnej úpravy, ktorá umožňuje priznanie dôchodku so znížením o 0,3 %, výrazne vzrástol počet novopriznaných predčasných starobných dôchodkov a vzhľadom na to, že cieľom predčasného starobného dôchodku je umožniť odchod do dôchodku osobám, ktoré sa nedokážu uplatniť na trhu práce, navrhuje sa zjednotenie zníženia na úrovni 0,5 %, čím sa obmedzí skorší odchod z trhu práce niektorých poistencov, ktorí opúšťali trh práce pred dovŕšením dôchodkového veku práve z dôvodu výhodnejšieho zníženia sumy predčasného starobného dôchodku, a to aj napriek tomu, že ich pracovný pomer trval a boli stále uplatniteľní na trhu práce.

Okrem toho samotný koncept dvoch rôznych prístupov vyvoláva otázky, či je takýto prístup legitímny, a prečo by mala byť jedna skupina poberateľov predčasného starobného dôchodku zvýhodnená v porovnaní s inou skupinou poberateľov predčasného starobného dôchodku, napriek tomu, že nárok na dávku splnili obidve skupiny poistencov. Na základe vyššie uvedeného sa navrhuje zníženie sumy predčasného starobného dôchodku zjednotiť na úrovni 0,5 % za každých začatých 30 dní skoršieho priznania dôchodku. Ak dôchodkový vek poistenca nie je známy, za dôchodkový vek tohto poistenca sa na účely určenia sumy predčasného starobného dôchodku považuje „domnelý“ dôchodkový vek stanovený ako posledný určený všeobecný dôchodkový vek znížený za výchovu detí a zvýšený o dva mesiace za každý kalendárny rok rozdielu roku narodenia poistenca a príslušného ročníku, pre ktorý bol určený posledný všeobecný dôchodkový vek.

[§ 68 ods. 4 a 7]

V nadväznosti na zjednotenie spôsobu určovania sumy predčasného starobného dôchodku sa navrhuje vypustiť úpravu, ktorá predpokladá situácie, kedy poistenec má nárok na výhodnejšie zníženie o 0,3 %, keďže takáto právna úprava sa stáva nadbytočnou. Navrhuje sa teda vypustiť ustanovenie upravujúce situáciu, kedy poberateľovi, ktorému vznikol nárok na predčasný starobný dôchodok z dôvodu splnenia podmienky chýbajúcich dvoch rokov do dovŕšenia dôchodkového veku, a ktorý následne získal 40 odpracovaných rokov, sa primerane ex offio upravovalo zníženie, teda tak, aby sa za zostávajúcu časť obdobia poberania predčasného starobného dôchodku po získaní

40 odpracovaných rokov znížila suma predčasného starobného dôchodku o 0,3 % za každých začatých 30 dní poberania predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku.

[§ 69a ods. 2, § 75 ods. 3 a § 77 ods. 3]

Navrhuje sa vypustiť špeciálne ustanovenia, ktorými sa upravuje prepočet sumy predčasného starobného dôchodku po získaní 40 odpracovaných rokov, ak suma dôchodku poistenca bola znížená aj za obdobie, za ktoré mu reálne nebol vyplácaný predčasný starobný dôchodok, pretože bol povinne dôchodkovo poistený, keďže sa navrhuje zjednotiť spôsob určovania sumy predčasného starobného dôchodku s jednotným znížením o 0,5 % za každých začatých 30 dní odo dňa vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku.

2. V čl. I bode 16 sa pred § 293ge vrátane nadpisu vkladá nový § 293gf, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 293gf

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 15. mája 2024

- (1) Ak nárok na predčasný starobný dôchodok vznikol poistencovi pred 15. májom 2024, nárok na predčasný starobný dôchodok sa posudzuje a suma predčasného starobného dôchodku a starobného dôchodku podľa § 69a sa určuje podľa tohto zákona v znení účinnom do 14. mája 2024.
- (2) Potrebné odpracované obdobie pre príslušný ročník poistenca narodeného pred rokom 1967 sa určí ako rozdiel dôchodkového veku muža ustanoveného podľa prílohy č. 3a pre príslušný ročník a čísla 23.“.

V tejto súvislosti sa v čl. I bode 16 doterajší § 293ge označí ako § 293gg, doterajší § 293gf sa označí ako § 293gh a upraví sa znenie úvodnej vety.“.

§ 293gf nadobúda účinnosť 15. mája 2024, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

[§ 293gf]

Navrhuje sa ustanoviť, aby v prípade, ak nárok na predčasný starobný dôchodok vznikol poistencovi pred 15. májom 2024, sa tento nárok posudzoval a suma predčasného starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku, ktorý sa po dovŕšení dôchodkového veku stáva starobným dôchodkom, sa určovala podľa tohto zákona v znení účinnom do 14. mája 2024.

Keďže pre ročníky narodenia 1966 a skoršie sa potrebné odpracované obdobie má zvyšovať tempom rastu dôchodkového veku určeného podľa prílohy č. 3a k zákonu o sociálnom poistení, je nevyhnutné túto skutočnosť osobitne upraviť v prechodnom ustanovení tak, že potrebné odpracované obdobie pre príslušný ročník poistenca narodeného pred rokom 1967 sa určí ako rozdiel dôchodkového veku muža ustanoveného podľa prílohy č. 3a pre príslušný ročník a čísla 23.

Rovnako sa vzhľadom na prijatú novelu zákona (zákon č. 28/2024 Z. z.) navrhuje vykonať aj legislatívno-technické preznačenie ustanovení v 16. bode tak, aby bola zachovaná ich chronologická postupnosť.

V súvislosti s predloženým pozmeňujúcim návrhom navrhujem, aby sa o bode 2 z časti IV. spoločnej správy výborov (137a) hlasovalo osobitne.

Pozmeňujúci návrh

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Zdenky Mačicovej, Dagmar
Kramplovej a Michala Stušku

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z.
o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú
niektoré zákony
(tlač 137)

1. Michal STUŠKA
2. Dagmar Kramplová
3. ZDENKA MAČICOVÁ
4. ZICHTER JÁN
5. KADUŠ MICHAL
6. MICHAL LUKŠA
7. Jaroslav Negro
8. Zuzana PČA-VÍTOVÁ
9. Ivan Harucha
10. Igor Válek
11. Dušan Muňko
12. MARIÁN SALON
13. Petr ČGA
14. JÁN DŽIGUT
15. Anton Štredák
16. IAN ŠEREK

